

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

TULONJAKO UUEDELLAMAALLA VUONNA 2013

Uudenmaan liiton julkaisu E 178 - 2016

Uudenmaan liiton julkaisu E 178 - 2016
ISBN 978-952-448-458-9
ISSN 2341-8885 (pdf)

Ulkoasu: Anni Levonen
Valokuvat: Tuula Palaste, Anni Levonen, Pexels

Verkojulkaisu
Helsinki 2016

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

TULONJAKO UUDELLAMAALLA VUONNA 2013

SISÄLLYS

KUVAILULEHTI	5
PRESENTATIONSBLAD	6
TULOJEN MITTAUS.....	7
TULOTASO VUONNA 2013.....	8
Valtionverolaiset tulot asukasta kohti.....	8
EKVIVALENTIT TULOT 2013	11
Rahatulojen mediaani kulutusyksikköä kohti	11
Erialaisten talouksien rahatulot kulutusyksikköä kohti 2013.....	12
TULONJAKO 2013.....	14
Tuloerojen kehitys ginikertoimen mukaan 2005–2013.....	16
PIENITULOISUUS 2013.....	17
YHTEENVETO UUDENMAAN NELJÄSTÄ SEUDUSTA JA 26 KUNNASTA.....	20
LÄHDE:	23

KUVAILULEHTI

Julkaisun nimi

Tulonjako Uudellamaalla vuonna 2013

Julkaisija

Uudenmaan liitto

Tekijä

Markku Hyypiä

Julkaisusarjan nimi ja sarjanumero

Uudenmaan liiton julkaisu E 178

Julkaisuaika

2016

ISBN

978-952-448-458-9

ISSN

2341-8885

Kieli

suomi

Sivuja

23

Tiivistelmä

Tässä selvityksessä käsitellään tulonjakoa uusmaalaiden keskuudessa. Tulojen jakautumisen ohella tarkastellaan tulotasoa ja sen kehitystä alueellisesti. Maantieteellisinä alueina ovat:

1. Uudenmaan kunnat (26)
2. Uudenmaan seudut (4)
3. Uusimaa
4. Koko maa.

Pääasiallisena tulokäsitteenä ovat käytettävissä olevat rahatulot. Toisena tulokäsitteenä ovat valtionveronalaiset tulot. Tulojen jakautumista voidaan mitata monella tavalla. Tässä selvityksessä käytetään tyypillisimpiä tulonjakotutkimusten mittaustapoja eli tulodesiilejä ja ginikerrointa. Desiili-tarkastelut koskevat pieni- ja suurituloisintadesiiliä.

Tulonjakotutkimusten yksi keskeinen mielenkiinnon kohde on pienituloisuus. Se voidaan määritellä usealla tavalla. Tässä selvityksessä on käytetty yhtä melko vakiintunutta tapaa, jossa pienituloisten tulot ovat alle 60 prosenttia mediaanituloista.

Koko väestön ohella tarkastelukohteena ovat tyypillisimmät kotitaloustyyppit:

1. Yksinasujat
2. Parit, ei lapsia
3. Kahden huoltajan lapsiperheet
4. Yksinhuoltajat.

Vuonna 2013 valtionveronalaiset tulot vuodessa asukasta kohti olivat Uudellamaalla 18 prosenttia suuremmat kuin koko maassa keskimäärin. Uudenmaan korkeimmat tulot olivat Kauniaisten asukkailla ja alhaisimmat Myrskylän asukkailla. Kauniaisissa tulot olivat lähes 2,5 kertaa niin suuret kuin Myrskylässä. Tarkastellaanpa Uudenmaan väestön tuloja miten tahansa, niin suurimmat tulot olivat Kauniaisten asukkailla.

Kun mittarina on käytettävissä olevien rahatulojen ginikerroin, niin Uudenmaan pienimmät tuloerot olivat Karkkilassa. Lähes samalla tasolla olivat Pornainen, Mäntsälä, Vantaa ja Nurmijärvi. Selvästi suurimmat tuloerot olivat Kauniaisissa. Seuraavina olivat Espoo ja Helsinki. Ne olivat jokseenkin samalla tasolla.

Avainsanat (asiasanat)

Työllisyys, työttömyys, työvoima, Uusimaa

Huomautuksia

Julkaisun pdf-versio löytyy verkkosivuiltamme www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

PRESENTATIONSBLAD

Publikation

Tulonjako Uudellamaalla vuonna 2013 (Inkomstfördelningen i Nyland 2013)

Utgivare

Nylands förbund

Författare

Markku Hyypä

Seriens namn och nummer

Nylands förbunds publikationer E 178

Utgivningsdatum

2016

ISBN

978-952-448-458-9

ISSN

2341-8885

Språk

finska

Sidor

23

Sammanfattning

Den här utredningen behandlar inkomstfördelningen bland nylänningar. Förutom inkomstfördelningen granskas inkomstnivån och dess regionala utveckling. Geografiska områden är:

1. Nylands kommuner (26)
2. Nyländska regioner (4)
3. Nyland
4. Hela landet

Det huvudsakliga inkomstbegreppet omfattar disponibla penninginkomster. Det andra inkomstbegreppet är statsskattepliktiga inkomster. Inkomstfördelningen kan mätas på många sätt. Den här utredningen använder sig av de mest typiska sätten att mäta inkomstfördelningen, d.v.s. Av inkomstdeciler och ginikoefficient. Decil-granskningen omfattar decilerna för de minsta och de största inkomsterna.

Ett av de viktigaste intresseobjekten för inkomstfördelningsundersökningarna är låginkomsttagarna. De kan definieras på olika sätt. Den här utredningen använder sig av ett rätt etablerat sätt, där låginkomsttagarnas inkomster ligger under 60 procent av medianinkomsten.

Vid sidan av hela befolkningen har följande hushållstyper granskats:

1. Ensamboende
2. Par utan barn
3. Barnfamiljer med två vårdnadshavare
4. Ensamförsörjare

Under 2013 var de statsskattepliktiga inkomsterna per invånare 18 procent större i Nyland än i hela landet i genomsnitt. De högsta inkomsterna hade Grankullaborna och de lägsta hade Mörskomborna. I Grankulla är inkomsterna närapå 2,5 gånger så stora som i Mörskom. Hur vi än granskar den nyländska befolkningens inkomster, finns de största inkomsterna i Grankulla.

Då penninginkomsternas ginikoefficient används som mätare, har Högfors de minsta inkomstskillnaderna. På i stort sett samma nivå ligger Borgnäs, Mäntsälä, Vanda och Nurmijärvi. De klart största inkomstskillnaderna finns i Grankulla, som åtföljs av Esbo och Helsingfors, och de ligger bägge på ungefär samma nivå.

Nyckelord (ämnesord)

Inkomstfördelning, inkomstnivå, låginkomsttagare.

Övriga uppgifter

Publikationen finns i pdf-version på vår webbplats www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

TULOJEN MITTAUS

Asukkaiden tulot ja niiden jakautuminen kiinnostavat monesta näkökulmasta. Tulot ovat keskeinen aineellisen hyvinvoinnin mittari. Kunnat ja valtio verottavat asukkaitaan tulojen perusteella. Eli asukkaiden tulot muodostavat olennaisen osan yhteiskunnan veropohjasta. Veropohjaan kuuluvat myös monet välilliset verot kuten arvonlisävero.

Tulokäsitteitä on useita. Monet niistä liittyvät verotusprosessiin kuten valtionveronalaiset tai kunnallisveronalaiset tulot. Ihmisten toimeentulon tai hyvinvoinnin kannalta tärkein tulokäsite on käytettävissä olevat rahatulot. Se on myös kansainvälisten suositusten mukaan tulonjakotilaston pääasiallinen tulokäsite. Kotitalouden käytettävissä olevat rahatulot sisältävät rahamääräiset tuloerät ja työsuhteeseen liittyvät luontoisedut. Rahatuloihin eivät sisälly laskennalliset tuloerät, joista tärkein on laskennallinen asuntotulo.

Käytettävissä olevat rahatulot muodostuvat seuraavasti:

+ palkkatulot
+ yrittäjätulot
+ omaisuustulot (ilman asuntotuloa)

= tuotannontekijätulot
+ saadut tulonsiirrot (ilman asuntotuloa)

= bruttorahatulot
– maksetut tulonsiirrot

= käytettävissä olevat rahatulot

Yksilön taloudellinen asema ei määräydy hänen ominen tulojensa perusteella vaan sen kotitalouden¹ jonka jäsen hän on. Yksilön tulot ovat merkitykselliset verotuksen näkökulmasta, koska jokaista yksilöä verotetaan erikseen. Vuoteen 1975 asti Suomessa oli käytössä puolisoiden yhteisverotus.

Kotitalouden jäsenten yhteenlasketut tulot antavat liian hyvän kuvan suurten kotitalouksien asemasta, koska yhtä suurilla tuloilla pieni kotitalous

voi tyydyttää aineellisia tarpeitaan olennaisesti paremmin kuin suuri kotitalous. Tulot henkilöä kohti vääristävät suurten ja pienten kotitalouksien toimeentulomahdollisuuksia päinvastoin, eli henkilöä kohti lasketut tulot antavat liian hyvän kuvan pienten kotitalouksien asemasta suhteessa suuriin kotitalouksiin, koska tämä tapa ei ota huomioon mittakaava- eli skaalaetuja. Mittakaavaetujen asemasta puhutaan myös yhteiskulutushyödyistä.

Mittakaavaeduilla tarkoitetaan, että suuressa taloudessa eräät toiminnot voidaan hoitaa taloudellisemmin kuin pienessä. Mittakaavaedut syntyvät erityisesti asumisessa ja kestokulutushyödykkeiden käytössä. Asumisen mittakaavaedut koskevat ennen muuta keittiötä ja kylpyhuonetta. Kun kotitalouden koko kasvaa, näiden tilojen tarve ei kasva samassa suhteessa kuin kotitalouden koko vaan vähemmän.

Mittakaavaetujen eliminoimiseksi on kehitetty menettelyjä, joilla saadaan erikokoisten kotitalouksien tulot mahdollisimman yhteismitallisiksi. Eurostat suosittelee OECD:n kulutusyksikkölukuja. Niiden mukaan kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painoarvon 1,0, muut yli 13 vuotiaat jäsenet saavat painoarvon 0,5 ja lapset 0–13-vuotiaat saavat painoarvon 0,3. Esimerkki kahden aikuisen ja kahden pienen lapsen talouden kulutusyksiköinen määrä on 2,1. Eli tällaisen kotitalouden käytettävissä olevien rahatulojen tulisi olla 2,1 kertaa niin suuret kuin yhden henkilön kotitalouden, jotta po. kotitalouksien kulumahdollisuudet olisivat yhtä hyvät (ekvivalentit). Kulutusyksikkölukujen perusteella yhteismitallisista tuloista käytetään myös nimitystä ekvivalentit tulot.

Tässä artikkelissa käsitellään valtioveronalaisia tuloja asukasta kohti ja rahatulojen mediaania kulutusyksikköä kohti eli ekvivalentteja tuloja. Kuntien verotuksen kannalta paras käsite olisi kunnallisveron alaiset tulot, mutta tässä käytetty tulonjakoaineisto ei sisällä niitä. Rahatulot kulutusyksikköä kohti on paras asukkaiden toimeentulomahdollisuuksien mittari. Ne kertovat kuitenkin hyvin puutteellisesti omaisuuden merkityksestä ihmisten toimeentulolle, vaikka rahatuloihin kuuluvat omaisuustulot. Oma asunto on tyypillisin, merkittävä omaisuuskohde.

¹ Tulonjakotilastossa käytetään kotitalouden asemasta käsitettä asuntokunta.

TULOTASO VUONNA 2013

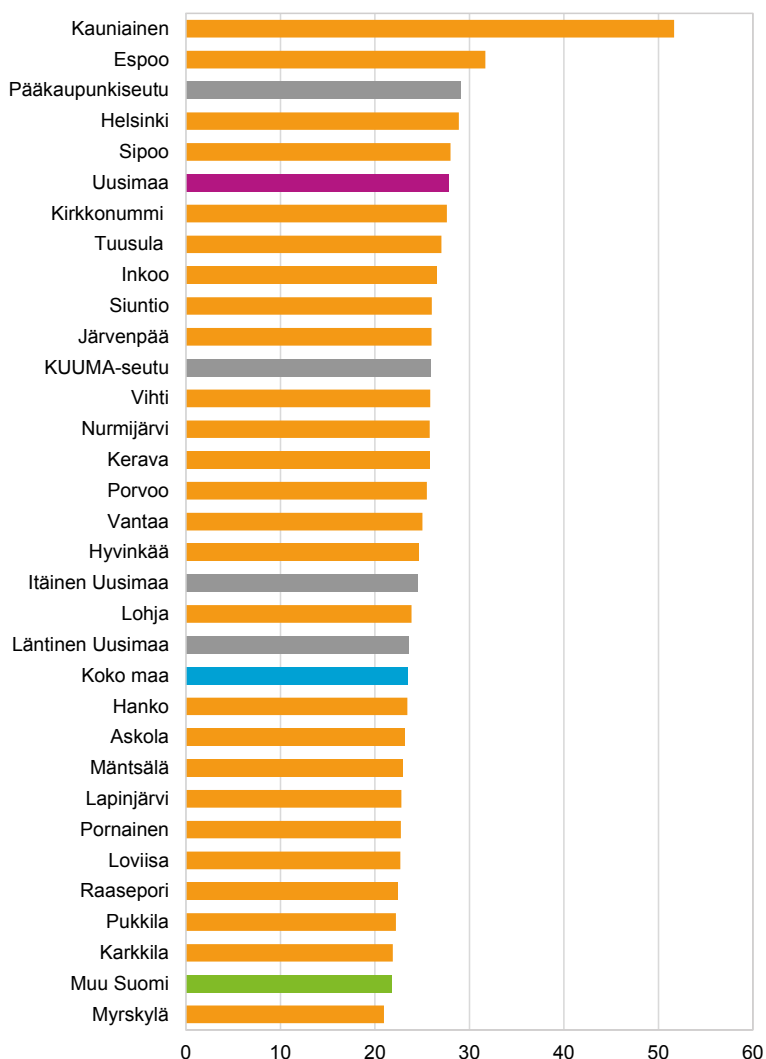
Valtionverolaiset tulot asukasta kohti

Vuonna 2013 valtionveronalaiset tulot vuodessa asukasta kohti olivat Uudellamaalla keskimäärin 27 800 € ja koko maassa 23 500 €. Siten uusmaalaisien tulot olivat 18 prosenttia suuremmat kuin koko maan väestön. Uudenmaan korkeimmat tulot olivat Kauniaisten asukkailla 51 700 € ja toiseksi korkeimmat Espoon asukkailla. Tulotaso ero ykkösen ja kakkosen välillä oli suuri, kauniaislaisten

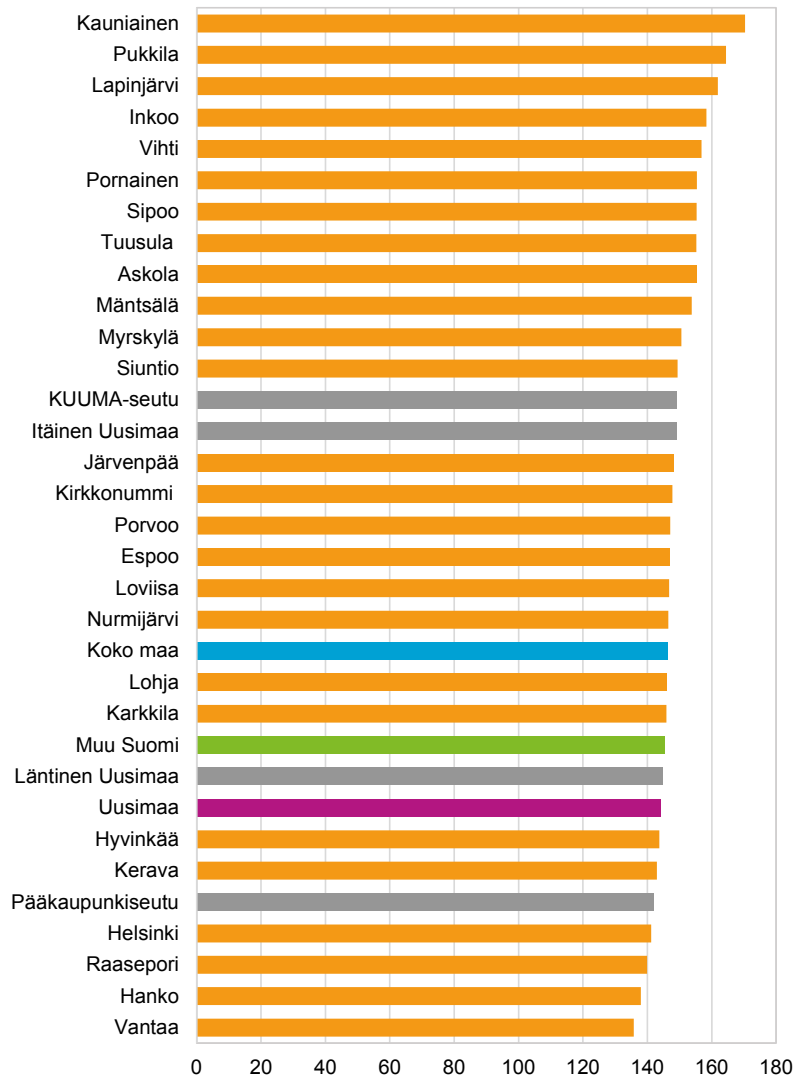
valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat 20 000 € suuremmat kuin espoolaisten.

Alhaisimmat tulot olivat Myrskylän asukkailla 21 000 €. Siten Kauniaisissa tulot olivat lähes 2,5 kertaa niin suuret kuin Myrskylässä. Myrskylä oli ainoa uusmaalainen kunta, jossa asukkaiden valtionveronalaiset tulot alittivat muun Suomen eli Uudenmaan ulkopuolisen alueen keskiarvon. Kaikkiaan 10 Uudenmaan kunnan asukkaisen tulotaso alitti koko maan tason ja 16 ylitti (Kuvio 1).

Kuvio 1. Valtionveronalaiset tulot (1 000 €) asukasta kohti vuonna 2013

Kuvio 2. Valtionveronalaiset reaalitytulot² asukasta kohti indeksinä vuonna 2013, vuosi 1995 = 100

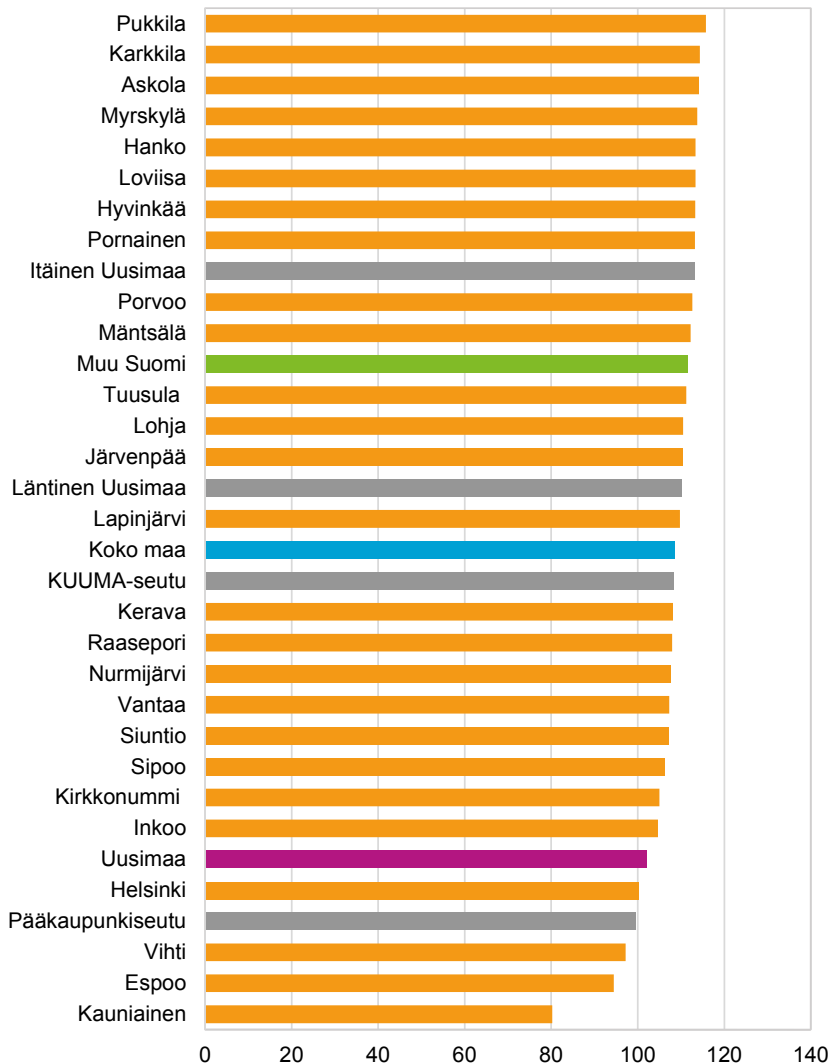

Ajanjaksolla 1995–2013 valtionveronalaisten tulojen kasvun ääripäinä Uudellamaalla olivat Kauniainen ja Vantaa. Kauniaisissa tulot asukasta kohti kasvoivat reaalisesti 70 prosenttia ja Vantaalla 36 prosenttia. Eli vantaalaisten tulojen kasvuprosentti oli noin puolet kauniaislaisten tulojen kasvuprosentista. Vantaan jälkeen muita alhaisen kasvuprosentin

kuntia olivat Hanko, Raasepori ja Helsinki. Isoina kaupungeina Helsinki ja Vantaa painoivat koko Uudenmaan väestön tulojen kasvun lievästi alle muun Suomen tason. Uusmaalaisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti kasvoivat reaalisesti 44 prosenttia ja muun Suomen väestön 46 prosenttia (Kuvio 2).

² Tulot saman vuoden rahana eli inflaation vaikutus on eliminoitu.

Kuvio 3. Valtionveronalaiset reaalitytulot asukasta kohti vuonna 2005, vuosi 2000 = 100

Suomi koki 1990-luvun alussa syvän taloudellisen laman, jolloin BKT ja asukkaiden tulot pienenevät. BKT kääntyi kasvuun 1994. Koko 1990-luvun jälkimmäinen puolisko oli hyvän taloudellisen kasvun ja asukkaiden tulojen kasvun aikaa. Vuonna 2000 eräissä kunnissa asukkaiden keskimääräiset tulot olivat poikkeuksellisen suuret optiotulojen ansiosta. Tällainen kunta oli erityisesti Kauniainen. Muita "optiokuntia" olivat ainakin Espoo ja Vihti.

Edellä mainittujen kolmen kunnan asukkaiden valtioveronalaiset reaalitytulot asukasta kohti

pienenevät ajanjaksolla 2000–2005. Tulojen lasku Espoossa, Kauniiaisissa ja Vihdissä voidaan tulkita palautumiseksi kunnan normaalille tulotasolle. Kauniainen asukkaiden valtioveroalaiset tulot laskivat eniten, peräti 20 prosenttia. Helsinkiläisten reaalitytulot pysyivät ennallaan ajanjaksolla 2000–2005. Kaikissa muissa Uudenmaan kunnissa asukkaiden reaalitytulot kasvoivat. Reaalitytulojen suhteellinen kasvu oli hyvällä tasolla monissa Uudenmaan matalan tulotason kunnissa. Kärjessä oli Pukkila, jossa asukkaiden reaalitytulot kasvoivat 16 prosenttia (Kuvio 3).

EKVIVALENTIT TULOT 2013

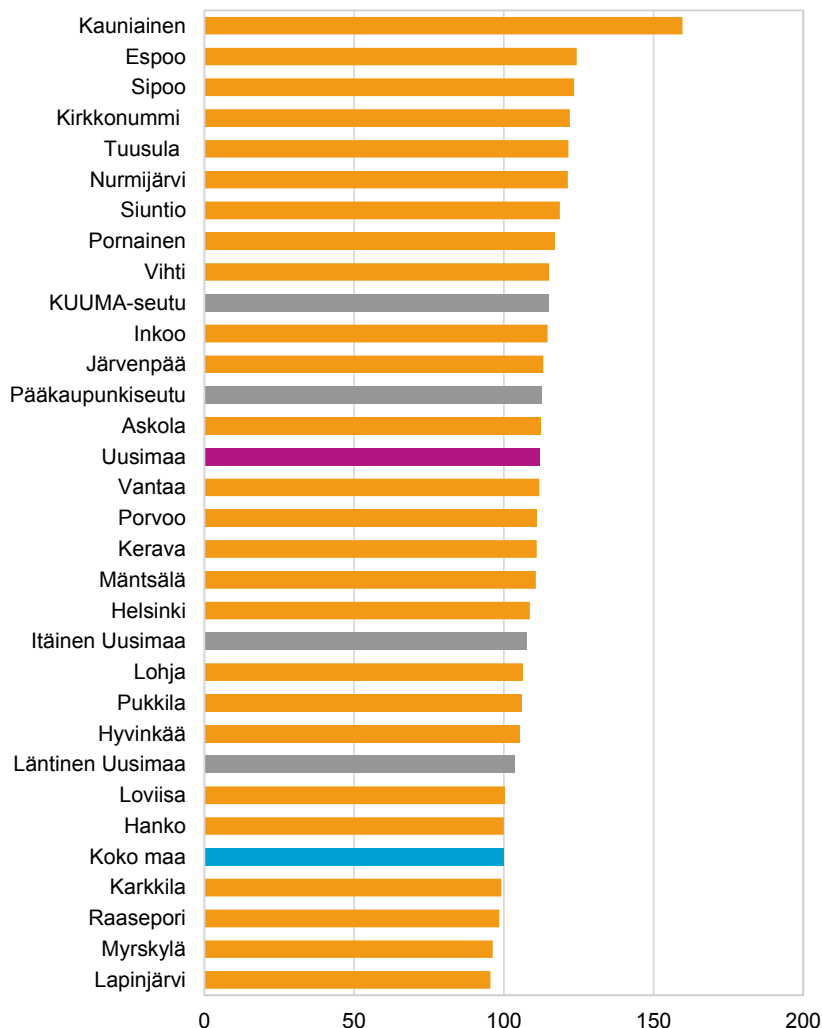
Rahatulojen mediaani kulutusyksikköä kohti

Tarkastellaanpa Uudenmaan väestön tuloja miten tahansa, niin suurimmat tulot olivat Kauniaisten asukkailla. Kauniaisten väestön rahatulojen mediaani ylitti koko Uudenmaan väestön tulotason 42 prosentilla ja koko maan väestön tulotason 60 prosentilla vuonna 2013. Edellä mainitut prosentit voidaan tulkita keskivertoasukkaiden aineellisen elintason eroiksi alueiden välillä, kun tavaroiden ja palveluiden hintatasoeroja ei ole otettu huomioon. Asuminen on Kauniaisissa selvästi kalliimpaa kuin koko maassa

keskimäärin ja lievästi kalliimpaa kuin Uudellamaalla keskimäärin.

Jos rahatulojen mediaanien asemesta tarkastellaan rahatulojen aritmeettista keskiarvoa, niin alueiden väliset tuloerot eivät olennaisesti muutu, poikkeuksena Kauniainen. Vuonna 2013 mediaanitulot olivat Kauniaisissa 60 prosenttia suuremmat kuin koko maassa. Aritmeettisen keskiarvon mukaan eroa kertyi 105 prosenttia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Kauniaisissa on joitakin erittäin hyvätuloisia asuntokuntia.

Kuvio 4. Rahatulojen mediaani kulutusyksikköä kohti vuonna 2013, koko maa = 100

Taulukko 1. Rahatulojen mediaani kulutusyksikköä kohti vuonna 2013, kaikki asutokunnat = 100

	Kaikki asutokunnat	Yksin-asuvat	Parit, ei lapsia	Parit ja lapsia	Yksin-huoltajat
Espoo	100	80	125	118	71
Helsinki	100	87	130	121	77
Kauniainen	100	71	128	127	60
Vantaa	100	85	123	113	73
Pääkaupunkiseutu	100	85	128	119	75
Hyvinkää	100	80	123	116	76
Järvenpää	100	81	125	114	75
Kerava	100	84	124	113	74
Kirkkonummi	100	76	120	113	71
Mäntsälä	100	76	119	110	78
Nurmijärvi	100	77	120	109	75
Pornainen	100	79	121	103	74
Sipoo	100	74	117	110	75
Tuusula	100	77	118	110	72
Vihti	100	77	121	109	76
KUUMA-seutu	100	78	121	112	74
Hanko	100	81	115	114	82
Inkoo	100	75	119	108	82
Karkkila	100	76	121	112	84
Lohja	100	78	121	114	76
Raasepori	100	78	119	114	81
Siuntio	100	78	117	106	78
Läntinen Uusimaa	100	78	120	113	79
Askola	100	80	117	106	73
Lapinjärvi	100	75	115	120	91
Loviisa	100	77	119	116	80
Myrskylä	100	73	115	112	..
Porvoo	100	77	121	114	76
Pukkila	100	76	123	106	86
Itäinen Uusimaa	100	77	120	114	79
Uusimaa	100	83	125	117	75
Koko maa	100	79	122	117	80

Erilaisten talouksien rahatulot kulutusyksikköä kohti 2013

Tyypillisimmät kotitaloustyypit ovat:

1. Yksinasujat
2. Parit, ei lapsia
3. Parit ja lapsia (kahden huoltajan lapsiperheet)
4. Yksinhuoltajat.

Rahatulojen mediaanien mukaan em. kotitaloustyypit jakautuivat karkeasti kahteen luokkaan (Taulukko 1) suurituloisiin pareihin (2 & 3) sekä pienituloisiin

yksinasujiin ja yksinhuoltajiin (1 & 4). Lähes jokaisessa Uudenmaan kunnassa suurituloisin ryhmä oli lapsettomat parit. Ainoa poikkeus oli Lapinjärvi, jossa kahden huoltajan lapsiperheet olivat suurituloisimpia. Kauniiaisissa ja Hangossa lapsettomien parien tulot ja kahden huoltajan lapsiperheiden tulot olivat käytännössä yhtä suuret.

Yksinasujien ja yksinhuoltajien välinen tulotaso vaihteli suuresti Uudellamaalla. Pääkaupunkiseudun kaupungeissa ja Keravalla yksinasuvien tulotaso ylitti selvästi yksinhuoltajien tulotason. Päinvastainen järjestys oli selvimmän Lapinjärvellä, Karkkilassa ja Inkoossa.

Taulukko 2. Rahatulojen mediaani kulutusyksikköä kohti vuonna 2013, koko maa = 100

	Kaikki asuntokunnat	Yksin- asuvat	Parit, ei lapsia	Parit ja lapsia	Yksin- huoltajat
Espoo	124	127	127	125	111
Helsinki	109	119	116	112	106
Kauniainen	160	144	167	174	120
Vantaa	112	120	113	108	103
Pääkaupunkiseutu	113	121	118	115	106
Hyvinkää	105	106	106	105	101
Järvenpää	113	116	116	111	106
Kerava	111	118	112	107	103
Kirkkonummi	122	117	119	118	109
Mäntsälä	111	107	107	104	108
Nurmijärvi	121	119	119	113	113
Pornainen	117	117	116	103	109
Sipoo	123	116	117	116	116
Tuusula	122	119	117	115	110
Vihti	115	112	114	108	109
KUUMA-seutu	115	114	114	111	107
Hanko	100	103	94	98	103
Inkoo	115	109	112	106	118
Karkkila	99	96	98	95	104
Lohja	106	105	105	103	101
Raasepori	98	98	96	96	100
Siuntio	119	118	113	107	115
Läntinen Uusimaa	104	102	101	100	102
Askola	112	114	108	102	103
Lapinjärvi	96	91	90	98	108
Loviisa	100	98	97	100	100
Myrskylä	96	89	90	92	..
Porvoo	111	108	110	109	106
Pukkila	106	102	107	96	115
Itäinen Uusimaa	108	105	106	105	106
Uusimaa	112	118	115	112	106
Koko maa	100	100	100	100	100

Vuonna 2013 kaikissa kotitaloustyypeissä Kauniain sissa asuvien rahatulojen mediaanit olivat suurimmat. Varsinkin parien tulotaso oli korkea Kauniiaisissa. Tulotasoero Kauniaisten ja koko maan asukkaiden välillä oli pienin yksinhuoltajien keskuudessa. Rahatulojen mediaani oli Kauniiaisissa 20 prosenttia korkeampi kuin koko maassa (Taulukko 2). Jokaisessa Uudenmaan kunnassa yksinhuoltajien rahatulojen mediaanit olivat vähintään koko maan tasolla. Siten

alueelliset tuloerot yksinhuoltajien keskuudessa olivat melko pienet.

Tulotasoero Uudenmaan ja koko maan välillä oli suurin yksin asuvien keskuudessa. Uudenmaan yksinasuvien rahatulojen mediaani ylitti koko maan tason 18 prosentilla. Pääkaupunkiseudun ja koko maan välinen tasoero oli vielä suurempi, 21 prosenttia.

TULONJAKO 2013

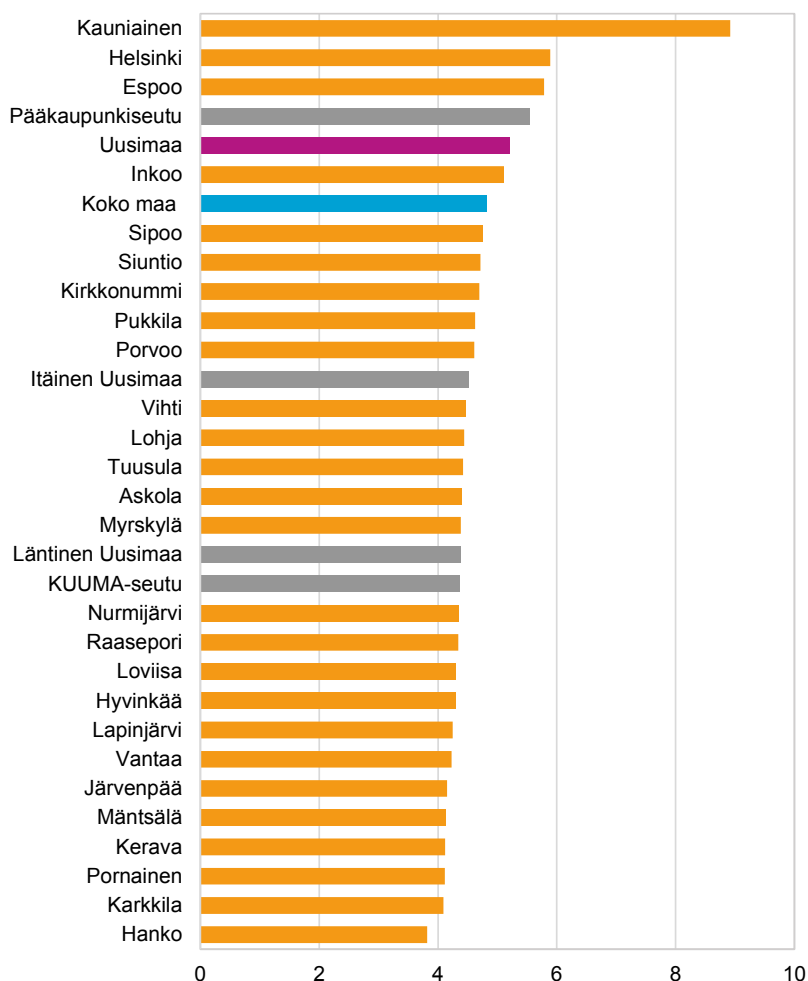
Tulonjaon mittaamiseksi on kehitetty useita mittareita. Niistä yleisimmin käytetty on ginikerroin. Se voi saada arvoja nolasta yhteen. Nolla tarkoittaa täysin tasaista tulojakoa. Eli kaikki saavat yhtä paljon tuloja. Yksi tarkoittaa täysin epätasaista tulojakoa. Tällöin yksi henkilö tai kotitalous saa kaikki jaettavissa olevat tulot, kaikki muut jäävät tuloitta. Yleensä ginikertoimen arvo kerrotaan sadalla, niin päästään desimaaliluvuista eroon. Eli ginikertoimen vaihteluväli on nolasta sataan.

Varsinaisten tulojakomittareiden asemesta tulojakoa analysoidaan usein jakamalla henkilöt

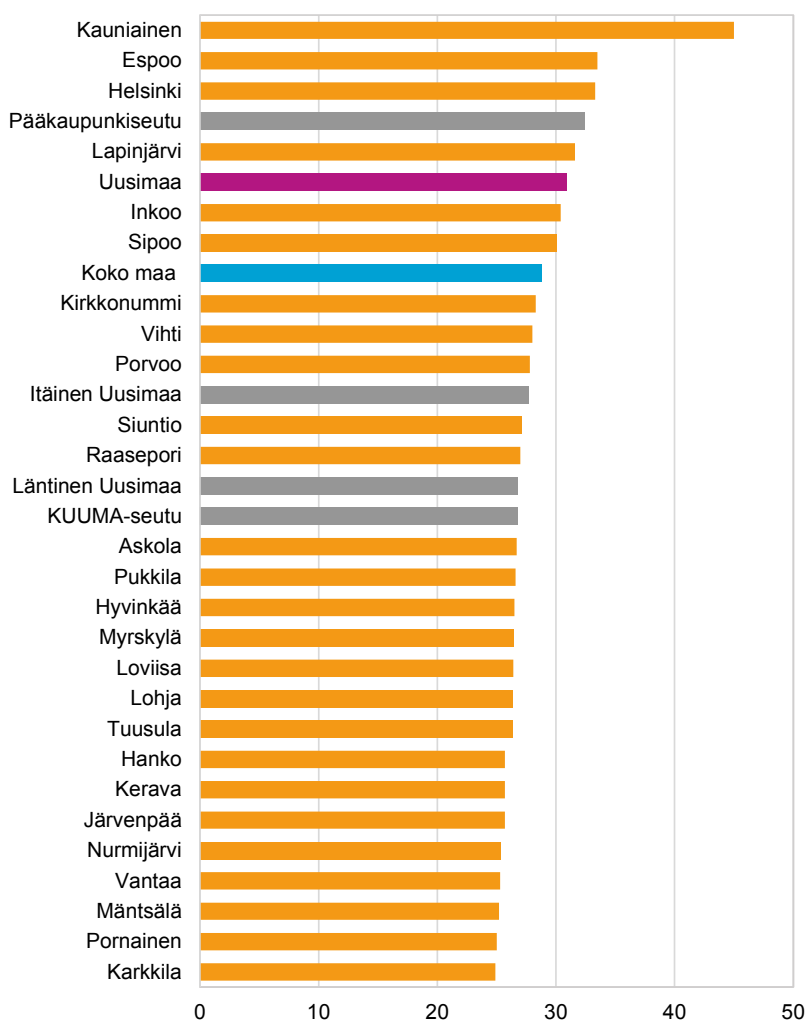
tai kotitaloudet tulojen suuruuden mukaan viiteen luokkaan (kvintiilit) tai kymmeneen luokkaan (desiilit) niin, että jokaisessa luokassa on yhtä monta henkilöä tai kotitaloutta. Siten alimmassa desiilissä on 10 prosenttia pienituloisimmista henkilöistä tai kotitalouksista ja ylimmässä desiilissä on 10 prosenttia suurituloisimmista henkilöistä tai kotitalouksista. Yleensä ollaan kiinnostuneita juuri alimman ja ylimmän desiilin tulotasosta sekä erityisesti niiden keskinäisestä suhteesta.

Vuonna 2013 pienimmät tuloerot olivat Hangossa, suurituloisimman desiilin rahatulot olivat lähes

Kuvio 5. Suurituloisimman desiilin rahatulojen mediaani, pienituloisin desiili = 1, vuonna 2013

Kuvio 6. Rahatulojen ginikerroin 2013

4 kertaa niin suuret kuin pienituloisimman desiiliin. Uudenmaan 22 kunnassa suurituloisimman desiilin rahatulot olivat 4–5 kertaa niin suuret kuin pienituloisimman desiiliin. Espoossa ja Helsingissä vastaava ero oli lähes 6-kertainen. Suurimmat tuloerot olivat Kauniaisissa, jossa suurituloisimman desiilin tulot olivat lähes 9-kertaiset suhteessa pienituloisimpaan desiiliin.

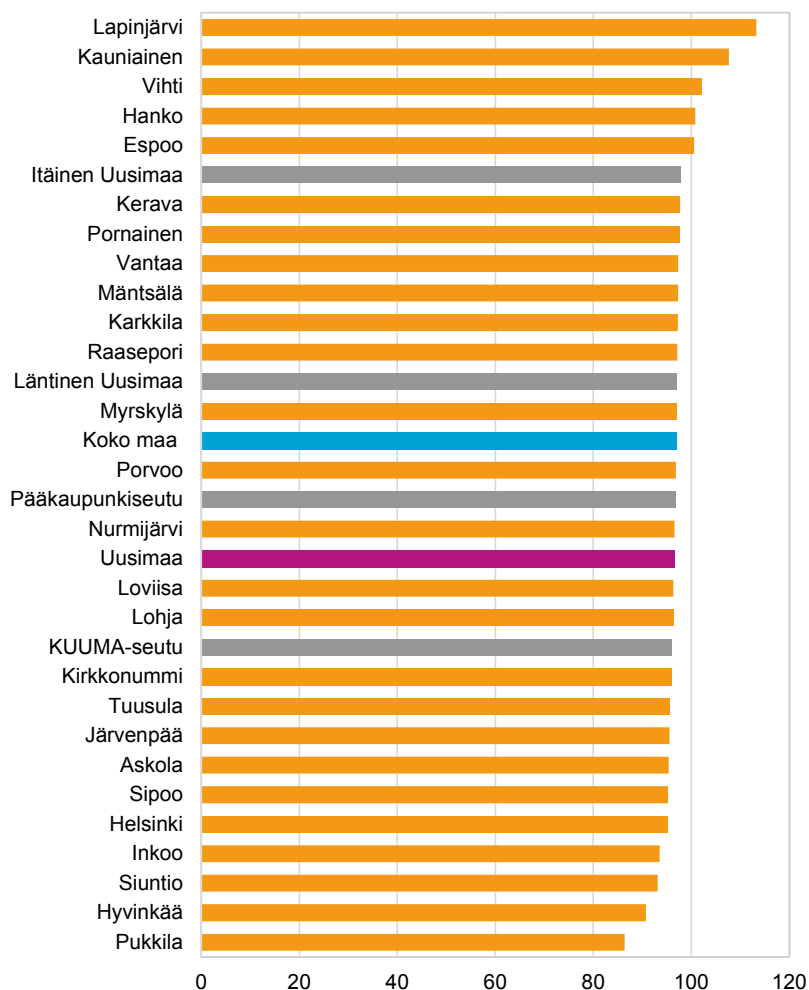
Tällainen suurituloisimman ja pienituloisimman desiilien suhteeseen perustuva laskelma on tulonjakomittarina karkeampi kuin ginikerroin, koska se ottaa huomioon 20 prosenttia tulotiedoista ja ginikerroin 100 prosenttia. Joka tapauksessa po. desiileihin perustuva tulojaon mittaus ja ginikerroin antavat melko samanlaisen informaation kuten sen, että tuloerot ovat selvästi suurimmat Kauniaisissa. Uudenmaan toiseksi ja kolmanneksi suurimmat tuloerot ovat Espoossa ja Helsingissä. Näiden

kaupunkien keskinäinen järjestys on tosin eri desiiliin ja ginikertoimien mukaan.

Kummankin tulonjakomittarin mukaan useimmissa Uudenmaan kunnissa tuloerot ovat pienemmät kuin koko maassa keskimäärin, mutta Uudellamaalla suuremmat kuin koko maassa keskimäärin. Uudenmaan väestöstä 55 prosenttia asuu Helsingissä tai Espoossa. Tällä osuudella Helsinki ja Espoo vaikuttavat koko Uudenmaan tuloerojen tasoon. Luonnollisesti myös Kauniaisten väestön suuret tuloerot nostavat jonkin verran koko Uudenmaan tasoa, vaikka Kauniainen on pieni kaupunki.

Ginikertoimen mukaan Uudenmaan pienimmät tuloerot olivat Karkkilassa. Käytännössä samalla tasolla olivat Pornainen, Mäntsälä, Vantaa ja Nurmijärvi (Kuvio 6). Edellä mainittuja vain vähän suurempi ginikerroin oli Järvenpäällä, Keravalla ja Hangolla.

Kuvio 7. Ginikerroin 2013 indeksinä, 2005=100

Tuloerojen kehitys ginikertoimen mukaan 2005–2013

Uudenmaan kuntien ginikerroin on tiedossa ajanjaksolta 2005–2013. Vuodesta 2005 vuoteen 2013 tuloerot pienenevät 21 Uudenmaan kunnassa ja kasvoivat 5 kunnassa. Tuloerojen kasvu oli suurinta Lapinjärvellä ja toiseksi suurinta Kauniaisissa. Lapinjärvi on pieni kunta, jossa satunnaistekijöillä voi olla suuri merkitys (Kuvio 7).

Tuloerot olivat suurimmillaan 16 Uudenmaan kunnassa vuonna 2007. Puolestaan pienimmillään

ne olivat puolessa Uudenmaan kunnista eli 13 kunnassa vuonna 2012. Toinen pienempien tuloerojen vuosi oli 2013, jolloin 8 kunnassa tuloerot olivat pienimmillään. Nämä havainnot tukevat ainakin jossakin määrin käsitystä, että tuloeroilla on taipumus kasvaa hyvinä taloudellisina aikoina ja supistua huonoina aikoina.

PIENITULOISUUS 2013

Tulonjaon yksi keskeinen mielenkiinnon kohde on pienituloisuus. Suomessa ei ole virallista pienituloisuuden määritelmää. Tässä pienituloisia asuntokuntia ovat ne, joiden rahatulot kulutusyksikköä kohti jäävät pienemmiksi kuin 60 prosenttia kaikkien suomalaisten mediaani rahatuloista kulutusyksikköä kohti.

Kun Uudenmaan väestön tulotaso on korkeampi kuin koko maassa keskimäärin, niin on varsin luonnollista, että Uudellamaalla on suhteellisesti vähemmän pienituloisia kuin koko maassa keskimäärin (Taulukko 3.).

Periaatteessa pienituloisuutta voisi tarkastella myös kunnittain suhteessa oman kuntansa tulotason. Käytössä olleella tulonjakoaineistolla se ei kuitenkaan ollut mahdollista.

Talouksista pienituloisia oli suhteellisesti enemmän kuin henkilöistä. Tämä tarkoittaa sitä, että pienituloisuus koskee useammin pieniä talouksia kuin muita.³

Pienituloisuus oli yleisintä yksinhuoltajien ja yksinasujien keskuudessa, yli 20 prosenttia. Pareista pienituloisia oli vain 4–5 prosenttia (Taulukko 4.). Parien osalta pienituloisuuden tarkastelu kunnittain ei ole kiintoisaa, koska erot kuntien välillä olivat vähäiset. Pienituloisia pareja oli vain vähän kaikissa kunnissa. Yksinasujien ja yksinhuoltajien osalta tilanne on kokonaan toinen, kuntien väliset erot olivat suuret.

Taulukko 3. Pienituloisten prosenttiosuus talouksista ja henkilöistä 2013

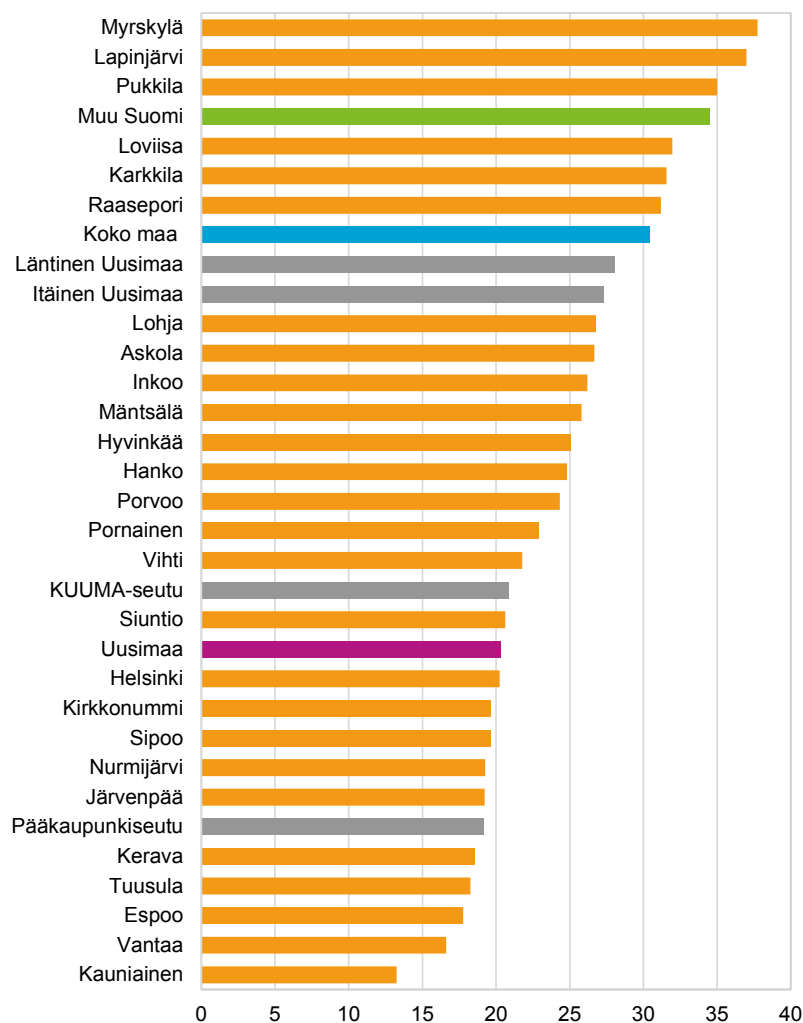
	% -osuus	
	Taloudet	Henkilöt
Koko maa	18,0	13,9
Uusimaa	13,0	10,8
Uusimaa minimi, Kauniainen	7,1	5,5
Uusimaa maksimi, Lapinjärvi	19,3	14,0

Taulukko 4. Pienituloiset uusmaalaiset, prosenttiosuus talouksista ja henkilöistä 2013

	% -osuus	
	Talouksista	Henkilöistä
Kaikki taloudet	13,0	10,8
Yksinasujat	20,3	20,3
Parit, ei lapsia	4,0	4,0
Parit ja lapsia	5,1	5,7
Yksinhuoltajat	21,3	24,0

³ Oletuksena on, että jokaisessa taloudessa kaikki jäsenet saavat yhtä paljon tuloja.

Kuvio 8. Pienituloisten %-osuus yksinasujista 2013

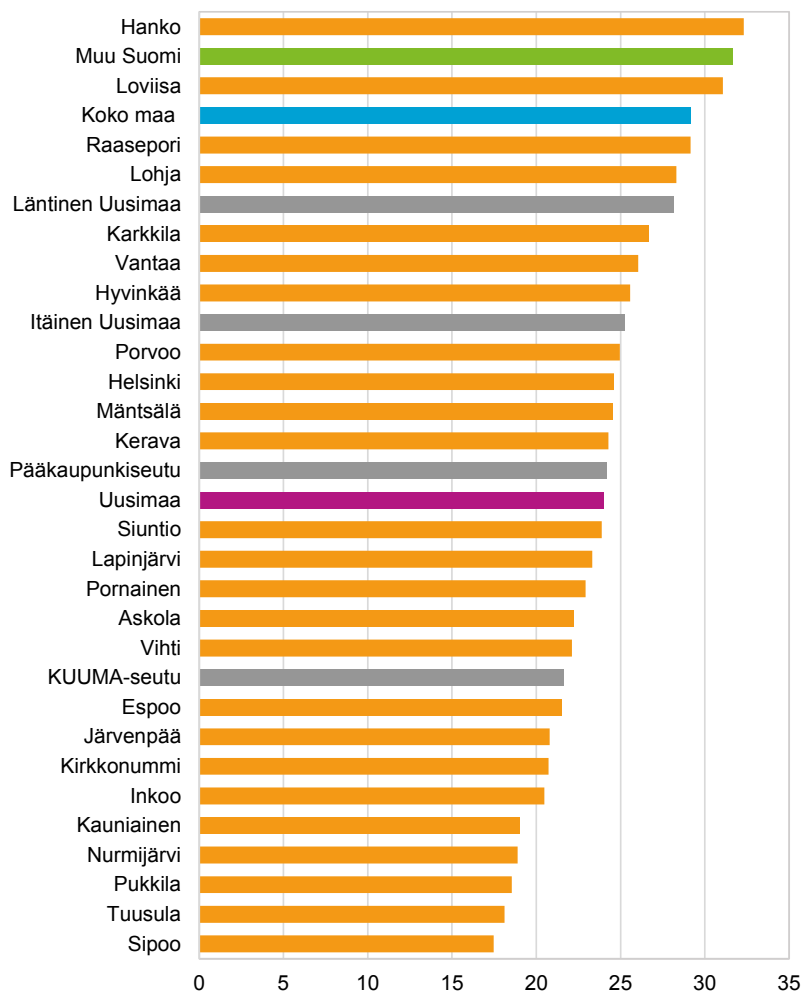

Kun tässä pienituloisuus määritellään koko maan tulorajojen perusteella, ei kuntien omien, niin pienituloisten osuuteen vaikuttavat kunnan keskimääräinen tulotaso suhteessa koko maan tulotason ja tulojen jakautumien kunnassa. Vuonna 2013 kolmessa Uudenmaan kunnassa pienituloisten yksinasujien osuus ylitti muun Suomen tason. Nämä kunnat olivat Myrskylä, Lapinjärvi ja Pukkila. Näistä kunnista varsinkin Myrskylässä ja Lapinjärvellä keskimääräinen tulotaso oli alhainen. Yksinasujista

pienituloisia oli eniten Myrskylässä, lähes 38 prosenttia (Kuvio 8).

Toisena ääripäänä oli Kauniainen, jossa yksinasujista pienituloisia oli alle 13 prosenttia. Seuraavaksi alhaisimmat osuudet olivat Vantaalla ja Espoossa. Kauniaisten ja Espoon alhaisen osuuden selittää erityisesti asukkaiden keskimäärin korkea tulotaso. Vantaan osalta kyse on asukkaiden kohtuullisen hyvästä tulotasosta ja pienistä tuloeroista.

Kuvio 9. Pienituloisten henkilöiden %-osuus yksinhuoltajatalouksien henkilöistä 2013⁴

Vuonna 2013 vain Hangon ja Loviisan yksinhuoltajatalouksissa pienituloisten prosenttiosuus ylitti koko maan tason. Näiden kaupunkien yksinhuoltajatalouksien ihmisistä oli pienituloisia 32 ja 31 prosenttia. Uudenmaan toisessa ääripäässä olivat Sipoo ja Tuusula, joissa prosenttiosuudet olivat 17 ja 18 prosenttia (Kuvio 9).

Yksinasujien ja yksinhuoltajien pienituloisten osuudet poikkeavat joidenkin Uudenmaan kuntien osalta varsin selvästi toisistaan. Pukkila oli Uudenmaan kärkipäässä pienituloisten yksinasujien joukossa ja yksinhuoltajien osalta loppupäässä. Vantaalla pienituloisten yksinasujien osuus oli Uudenmaan toiseksi alhaisin ja pienituloisten yksinhuoltajien osuus kuudenneksi suurin.

⁴ Myrskylässä tapauksia on liian vähän ko. osuudet laskemiseksi.

YHTEENVETO UUDENMAAN NELJÄSTÄ SEUDUSTA JA 26 KUNNASTA

Pääkaupunkiseutu

Vuonna 2013 valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat pääkaupunkiseudulla Uudenmaan korkeimmat. Ekvivalentit tulot olivat pääkaupunkiseudulla toiseksi korkeimmat KUUMA-seudun jälkeen. (Ekvivalentit tulot = käytettävissä olevien rahatulojen mediaani kulutusyksikköä kohti). Ginikertoimella lasketut tuloerot olivat pääkaupunkiseudulla melko selvästi suuremmat kuin Uudenmaan muilla seuduilla.

Espoo

Vuonna 2013 Uudenmaan kunnista espooalaisten tulot olivat toiseksi suurimmat, myös ginikertoimeen perustuvat tuloerot olivat toiseksi suurimmat kauniaislaisten jälkeen. Espoossa kuten kaikissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa yksihoaltajatalouksien

tulotaso oli suhteellisen heikko vaikkakin parempi kuin koko maassa yksihoaltajatalouksilla. Asian voi nähdä toisestakin tulokulmasta; alueelliset tuloerot olivat pienet yksihoaltajatalouksilla.

Helsinki

Vuonna 2013 helsinkiläisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat maakunnan kolmanneksi korkeimmat kauniaislaisten ja espooalaisten jälkeen. Käytettävissä olevien rahatulojen mediaanin mukaan helsinkiläisten tulotaso oli alle Uudenmaan keskitaso. Helsingissä on paljon yhden henkilön talouksia, joissa ei synny mittakaavaetuja. Ginikertoimeen perustuvat tuloerot olivat kolmanneksi suurimmat, käytännössä samalla tasolla Espoon kanssa.

Kauniainen

Vuonna 2013 kaikilla mittareilla Kauniaisten asukkaiden tulot olivat Uudenmaan korkeimmat ja tuloerot suurimmat. Erityisen hyvätuloisia Kauniaisten asukkaista olivat kahden aikuisen taloudet, sekä lapsettomat että kahden huoltajan lapsiperheet. Ajanjaksolla 1995–2013 valtioveronalaiset tulot asukasta kohti kasvoivat eniten Kauniaisten asukkailla.

Vantaa

Vuonna 2013 vantaalaisten tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa keskitasolla, sekä valtionveronalaiset tulot asukasta kohti että käytettävissä olevien rahatulojen mediaani. Ajanjaksolla 1995–2013 vantaalaisilla valtionverolaisten tulojen suhteellinen kasvu oli Uudenmaan heikointa. Vantaa oli yksi Uudenmaan pienten tuloerojen kunnista.

KUUMA-seutu

Vuonna 2013 KUUMA-seudulla rahatulojen mediaani oli Uudenmaan korkein ja valtionveronalaiset tulot asukasta kohti toiseksi korkeimmat pääkaupunkiseudun jälkeen. Selitys tälle eri järjestykselle on, että asutuskunnat ovat KUUMA-seudulla keskimäärin suurempia kuin pääkaupunkiseudulla. Ginikertoimella lasketut tuloerot olivat KUUMA-seudulla ja läntisellä Uudellamaalla maakunnan pienimmät.

Hyvinkää

Vuonna 2013 hyvinkääläisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat Uudenmaan kuntien joukossa keskitasolla. Käytettävissä olevien rahatulojen mediaani oli jonkin verran keskitason alapuolella. Tämän eron pääsyy on se, että Hyvinkäällä asutuskuntien keskikoko oli Uudenmaan kolmanneksi pienin Helsingin ja Hangon jälkeen. Hyvinkää sijoittui asukkaiden tuloeroilla Uudenmaan kuntien keskitasolle.

Järvenpää

Vuonna 2013 järvenpääläisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat ylempää keskitasoa Uudenmaan kuntien joukossa, samoin käytettävissä olevien rahatulojen mediaani. Järvenpää oli yksi Uudenmaan pienten tuloerojen kunnista.

Kerava

Vuonna 2013 keravalaisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat Uudenmaan kuntien joukossa vähän keskitason yläpuolella. Käytettävissä olevien rahatulojen mediaani oli jonkin verran keskitason alapuolella. Tämän eron pääsyy on se, että Keravalla asutuskuntien keskikoko oli pienehkö, toiseksi pienin KUUMA-seudulla. Kerava oli yksi Uudenmaan pienten tuloerojen kunnista.

Kirkkonummi

Vuonna 2013 Kirkkonummen asukkaiden tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa kärkipäässä. Valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat viidenneksi suurimmat ja rahatulojen mediaani neljänneksi suurimmat. Ginikertoimeen perustuvat tuloerot olivat seitsemänneksi suurimmat kuitenkin lievästi pienemmät kuin koko maassa keskimäärin.

Mäntsälä

Vuonna 2013 mäntsäläläisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat Uudenmaan kuntien joukossa alemmaa keskitasoa ja käytettävissä olevien rahatulojen mediaani keskitasolla. Mäntsälässä asutuskuntien keskikoko oli suurehko, jolloin syntyy mittakaavaetuja. Mäntsälässä asukkaiden tuloerot olivat Uudenmaan kolmanneksi pienimmät.

Nurmijärvi

Vuonna 2013 nurmijärveläisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat Uudenmaan kuntien joukossa vähän keskitason yläpuolella. Käytettävissä olevien rahatulojen mediaani oli kuudenneksi korkein. Nurmijärveläisten asutuskuntien keskikoko oli suurehko, jolloin syntyy mittakaavaetuja. Nurmijärvi oli yksi Uudenmaan pienten tuloerojen kunnista.

Pornainen

Vuonna 2013 Pornaisten asukkaiden valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat kuudenneksi pienimmät Uudenmaan kuntien joukossa. Käytettävissä olevien rahatulojen mediaani oli kahdeksanneksi korkein. Pornaislaisten asutuskuntien keskikoko oli Uudenmaan suurin, mikä sai aikaan mittakaavaetuja. Pornaisten asukkaiden tuloerot ovat toiseksi pienimmät Uudenmaan kuntien joukossa.

Sipoo

Vuonna 2013 Uudenmaan kunnista sipoolaisten valtionveronalaiset tulot asukasta olivat neljänneksi korkeimmat Uudenmaan kuntien joukossa. Käytettävissä olevien rahatulojen mediaani oli kolmanneksi korkein. Ginikertoimeen perustuvat tuloerot olivat kuudenneksi suurimmat ja vähän suuremmat kuin koko maassa keskimäärin.

Tuusula

Vuonna 2013 Tuusulan asukkaiden tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa kärkipäässä. Valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat kuudenneksi suurimmat ja rahatulojen mediaani viidenneksi suurimmat. Ginikertoimeen perustuvat tuloerot olivat keskitasoa pienemmät, yhdeksänneksi pienimmät.

Vihti

Vuonna 2013 vihtiläisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat kymmeneksi suurimmat Uudenmaan kuntien joukossa, samalla tasolla kuin KUUMA-seudulla keskimäärin. Rahatulojen mediaani oli yhdeksänneksi suurin. Tälläkin käsitteellä Vihti oli samalla tasolla kuin KUUMA-seutu keskimäärin. Ginikertoimeen perustuvat tuloerot olivat keskitasoa suuremmat, kahdeksänneksi suurimmat.

Läntinen Uusimaa

Vuonna 2013 Läntisellä Uudellamaalla asukkaiden tulot olivat alhaisimmat Uudenmaan seuduista sekä valtionveronalaisten tulojen että rahatulojen perusteella. Ginikertoimella laskettu tuloerot olivat läntisellä Uudellamaalla ja KUUMA-seudulla maakunnan pienimmät.

Hanko

Vuonna 2013 hankolaisten valtionveronalaiset tulot asukasta kohti ja rahatulojen mediaani olivat koko maan tasolla. Edelliset olivat Uudenmaan kuntien joukossa kymmenenneksi pienimmät ja jälkimmäiset viidenneksi pienimmät. Hangossa kotitalouksien keskikoko oli toiseksi pienin Helsingin jälkeen. Pienissä talouksissa ei synny mittakaavaetuja. Hanko oli yksi Uudenmaan pienimpien tuloerojen kunnista.

Inkoo

Vuonna 2013 Inkoon asukkailla oli läntisen Uudenmaan suurimmat tulot niin asukaskohtaisten valtionveronalaiset tulojen kuin rahatulojen mediaanin mukaan. Kummallakin tulokäsittellä inkoolaiset sijoittuivat Uudenmaan kuntien joukossa jokin veran keskitason paremmalle puolelle. Ginikertoimeen perustuvat tuloerot olivat viidenneksi suurimmat, kuitenkin lievästi pienemmät kuin koko Uudenmaan maakunnassa, mutta vähän suuremmat koko maassa keskimäärin.

Karkkila

Vuonna 2013 karkkilalaisten valtionveronalaiset tulot asukasta olivat toiseksi pienimmät Uudenmaan kuntien joukossa. Mediaanirahatuloilla Karkkila pärjäsi vähän paremmin. Po. tulot olivat neljänneksi pienimmät. Karkkilassa oli Uudenmaan pienimmät tuloerot.

Lohja

Vuonna 2013 Lohjan asukkaiden tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa vähän keskitason alapuolella. Valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat yhdenneksitoista pienimmät ja rahatulojen mediaani yhdeksänneksi pienimmät. Lohja oli yksi Uudenmaan pienten tuloerojen kunnista.

Raasepori

Vuonna 2013 Raaseporin asukkaiden tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa peräpäässä. Valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat neljänneksi pienimmät ja rahatulojen mediaani kolmanneksi pienimmät. Raasepori sijoittui asukkaiden tuloeroilla Uudenmaan kuntien keskitasolle.

Siuntio

Vuonna 2013 Siuntion asukkaiden tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa keskitasoa suuremmat. Valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat kahdeksanneksi suurimmat ja rahatulojen mediaani seitsemänneksi suurimmat. Siuntio sijoittui asukkaiden tuloeroilla Uudenmaan kuntien keskitasolle.

Itäinen Uusimaa

Vuonna 2013 itäisellä Uudellamaalla asukkaiden tulot olivat toiseksi alhaisimmat Uudenmaan seuduista sekä valtionverolaisten tulojen että rahatulojen perusteella. Ginikertoimella lasketut tuloerot olivat itäisellä Uudellamaalla toiseksi suurimmat Uudenmaan seuduista, kuitenkin alle koko maan tason.

Askola

Vuonna 2013 Askolan asukkaiden valtionveronalaiset tulot asukasta olivat Uudenmaan kuntien joukossa yhdeksänneksi pienimmät. Askola pärjäsi valtionveronalaisia tuloja paremmin rahatulojen mediaanilla. Askola oli Uudenmaan kuntien joukossa keskitasolla. Tuloeroillakin Askola oli Uudenmaan kuntien joukossa keskitasolla.

Lapinjärvi

Vuonna 2013 Lapinjärven asukkaiden valtionveronalaiset asukasta olivat seitsemänneksi pienimmät ja rahatulojen mediaani oli kaikkein alhaisin Uudenmaan kuntien joukossa. Tuloerot olivat neljänneksi suurimmat, edellä oli vain kolme pääkaupunkiseudun kaupunkia.

Loviisa

Vuonna 2013 loviisalaisten tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa viidenneksi pienimmät

valtionveronalaisilla tuloilla asukasta kohti ja kuudenneksi pienimmät rahatulojen mediaanilla. Tuloerot olivat yhdenneksitoista pienimmät.

Myrskylä

Vuonna 2013 Myrskylän asukkailla oli Uudenmaan alhaisin tulotaso valtionveronalaisilla tuloilla mitattuna asukasta kohti ja toiseksi alhaisin rahatulojen mediaanilla. Asukkaiden tuloeroilla Myrskylä sijoittui Uudenmaan kuntien joukossa keskitasolle.

Porvoo

Vuonna 2013 porvoolaisten tulot olivat Uudenmaan kuntien joukossa keskitasolla, sekä valtionveronalaiset tuloilla asukasta kohti että käytettävissä olevien rahatulojen mediaanilla. Asukkaiden tuloeroilla Porvoo sijoittui Uudenmaan kuntien joukossa vähän keskitason yläpuolelle.

Pukkila

Vuonna 2013 Pukkilan asukkaiden tulot olivat keskitason alapuolella Uudenmaan kuntien joukossa. Valtionveronalaiset tulot asukasta kohti olivat kolmanneksi pienimmät ja rahatulojen mediaani kahdeksanneksi pienimmät. Asukkaiden tuloeroilla Pukkila sijoittui Uudenmaan kuntien joukossa keskitasolle.

LÄHDE:

Tilastokeskuksen Uudenmaan liitolle ja pääkaupunkiseudun kunnille tuottama tulojakoaineisto 2015.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Uusimaa Regional Council // Helsinki-Uusimaa Region

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi